

тваринами I і II груп складала 231,11, I і III – 220,56; I і IV – 164,56 та I і V – 192,10 МДж.

Якісний склад білка у м'ясі бугайців різних генотипів мав свої особливості. У всіх помісних тварин, за винятком помісей V групи, спостерігався вищий сумарний вміст амінокислот порівняно з бугайцями української чорно-рябої молочної породи. Встановлено значну різницю і за вмістом незамінних амінокислот порівняно з бугайцями української чорно-рябої молочної породи. Виявлено значну різницю і за вмістом незамінних амінокислот. Найвища їх кількість була у м'ясі помісей IV, а найменша – у тварин V групи. За концентрацією РНК у найдовшому м'язі спини тварини II групи переважали ровесників I на 51,9, III – на 16,2, IV – на 16,1 і V – на 33,8 мг %, а за концентрацією ДНК помісі III групи переважали бугайців I на 6,4, II – на 7,8, IV – на 5,0 і V – на 5,7 мг %.

Помісі III групи мали найвищі показники живої маси, маси парної туші та забійної маси і характеризувалися вірогідно найбільшим відносним вмістом ДНК у найдовшому м'язі спини та його мінімальною мінливістю.

Використання вітчизняних м'ясних порід на самках української чорно-рябої молочної породи сприяє підвищенню м'ясної продуктивності і біологічної повноцінності м'яса.

УДК 636.934.57.082

ОСОБЛИВОСТІ УСПАДКУВАННЯ СЕЛЕКЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНИХ ОЗНАК НОРКАМИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ МЕТОДУ ВВІДНОГО СХРЕЩУВАННЯ

О. М. Гавриш

***Черкаська дослідна станція біоресурсів Інституту
розведення і генетики тварин НААН***

Метод ввідного схрещення було застосовано в звірогосподарстві Черкаської облспоживспілки у 2008 р. з метою покращання господарськи корисних ознак норок вітчизняної селекції стандартного коричневого «дикого» забарвлення (СТд) на основі використання самців скандинавської селекції Scanbrown. З метою дослідження характеру успадкування господарськи корисних ознак проведено ретроспективний аналіз даних бонітування вихідного батьківського та двох наступних поколінь (n = 5733 гол), до уваги бралися такі показники, як довжина тіла, забарвлення, якісні характеристики хутра та розмір білої плями на тілі.

У результаті вивчення показника довжини тіла досліджуваної групи норок відмічено тенденцію до збільшення розмірів у потомків порівняно з вихідними формами. Переважна частка самок вихідного покоління (20,7 % та 54,0 %) мали довжину тіла 44–45 см, 10 % самок характеризувалась невеликими – 42–43 см, крупними розмірами – 46–48 (15 %). У наступно-

© О. М. Гавриш, 2012

му поколінні переважаюча більшість звірів (95,3 %) характеризувалась крупними розмірами тіла – 45–46 см. Аналізуючи отримані дані у розрізі поколінь, слід відмітити, що середнє значення довжини тіла самок вихідного покоління – 44,7 см, відповідний показник тіла самок першого покоління вищий на 0,9 см, у самок другого покоління спостерігалось незначне зниження даного показника на 0,10 см.

З метою визначення характеру успадкованості даної селекційної ознаки у самок норок було розраховано кореляційну залежність між відповідними показниками у дочок та матерів. Отримані дані свідчать, що незначна мінливість цього показника мала своє відображення на низьких та невірогідних коефіцієнтах ($h^2 = 0,02$, $P < 0,95$). Результати дослідження частки впливу батьків на формування даної ознаки свідчать про більш високий рівень впливу зі сторони матері (38 %), значення коефіцієнта високовірогідне ($P > 0,99$). Вплив походження батька мав дещо нижче значення (17 %), але також є високовірогідним ($P > 0,99$).

При дослідженні якості опушення та інтенсивності забарвлення також відмічено незначну мінливість цих ознак у отриманих потомків (C.V. = 4,78–8,54 %). При комплексній оцінці під час проведення бонітування дані тварини отримали максимальні бали та були віднесені до 1–2 класу. Оскільки вихідне покоління і отримані потомки належать до одного бонітувального класу за цими селекційними ознаками, то бальна оцінка не дає змогу розрахувати частку впливу та коефіцієнт успадкованості.

Вивчення такої додаткової ознаки, як наявність білої плями на тілі, засвідчило досить незначну частку тварин (3,2 %), біла пляма на хутрі яких мала значні розміри (2–3 бали), переважаюча більшість тварин (96,7 %) мала плями незначних розмірів. Також отримані дані дають змогу стверджувати про добре поставлену селекційну роботу за цією ознакою. Середній бал за даним показником у ряді поколінь коливався у межах 4,43–4,50 та мав не значне варіювання (C.V. = 12,49–13,44 %)

При визначенні коефіцієнта успадкованості даної ознаки отримали досить низьке його значення ($h^2 = 0,06$). Проте частка впливу походження батьків мала високе значення. Більш високе значення сили впливу спостерігалось за походженням матері (40 %), по лінії батька даний показник був дещо нижчий (18 %). Встановлені коефіцієнти виявилися високо вірогідними ($P > 0,999$).

Результати морфометричного дослідження проб волосяного покриву помісних тварин, взятих методом вищипу з огузку, вказують на відмінність отриманих результатів у досліджуваних групах норок. Максимальне середнє значення за показником довжини направляючого волосся було зареєстровано у норок вихідного покоління генотипу СТд, показник становив 26,2 мм, що на 3,2 мм більше порівнянно з помісними норками та на 1,3 мм більше за аналогічний показник у норок групи Scanbrown ($P > 0,999$). Подібна ситуація спостерігалася і при порівнянні остьового волосся III категорії, коли норки групи СТд мали вірогідно вищу довжину волосся ($P > 0,999$).

При порівнянні лінійних показників остьового волосся II категорії максимальне значення даного показника спостерігалось у тварин батьківського покоління генотипу Scanbrown – 20,5 мм ($P>0,99$), мінімальне значення було зареєстроване у помісних норок – 17,3 мм ($P<0,99$).

Дослідженням лінійних параметрів пухового волосся встановлено вірогідно нижче середнє значення довжини пухового волосся у помісних норок порівнянно з батьківськими формами генотипів СТд та Scanbrown ($P>0,999$). При дослідженні і порівнянні морфометричних характеристик хутра норок вихідного покоління та отриманих потомків можна зробити висновок про вірогідне вкорочення волоссяного покриву всіх категорій ($P>0,99-0,999$), менш суттєві зміни спостерігались за показником товщини волосся.

Одержані дані дають змогу констатувати, що в умовах сучасних звірогосподарств одним із методів покращання селекційно-генетичних показників у норок вітчизняної селекції є використання плідників скандинавського короткошерстого типу, а подальша цілеспрямована селекційно-племінна робота дасть змогу сформувати популяції норок, які за якісними показниками хутра відповідатимуть сучасній кон'юктурі хутрового ринку в світі.

УДК 636.2.033.0.2

ВІДГОДІВЕЛЬНІ І ЗАБІЙНІ ОЗНАКИ ТА ХІМІЧНИЙ СКЛАД М'ЯСА БУГАЙЦІВ РІЗНИХ ПОРОДНИХ ПОЄДНАНЬ

В. М. Вишневський

Інститут розведення і генетики тварин НААН

Одним із важливих завдань агропромислового комплексу є пошук резервів збільшення виробництва продукції тваринництва і особливо яловичини. Тому збільшення виробництва яловичини за рахунок промислового схрещування корів молочних та комбінованих порід із плідниками спеціалізованих м'ясних порід, а також створення високопродуктивних порід м'ясного напрямку продуктивності має важливе значення (Загривець Ф. І., 1997; Доротюк Е. М., Загривець Ф. І., 1998; Мельник Ю. Ф. та ін., 2010). У даний час створення товарних м'ясних стад та розвиток м'ясного скотарства проводили за рахунок широкого використання помісних телиць від схрещування молочних корів із бугаями м'ясних порід (Загривець Ф. І., 1997; Чуприна О. П., 2002). Результативність схрещування молочних корів української чорно-рябої молочної породи з плідниками вітчизняних м'ясних порід за продуктивними, екстер'єрно-конституціональними та біологічними показниками майже не вивчалась і потребує дослідження кожного генотипу в кожному конкретному регіоні.

© В. М. Вишневський, 2012